

Силабус
навчальної дисципліни
Теорія та практика дизайну
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТЕХНОЛОГІЇ)»
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (за спеціалізаціями)
спеціалізація 014.10 Середня освіта (Технології)
кваліфікація: бакалавр з середньої освіти (Технології)

Викладач (і)	Маргарита ПОГРЕБНЯК
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=576
Контактний тел.	+380666053118
Е-mail викладача:	ritasplashrgx69@gmail.com mh_pohrebniak@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Субота 14:35-15:55

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
5/150	24	26	100	залік

Семестр: 3

Мова навчання: українська

Ключові слова: дизайн, теорія дизайну, практика дизайну.

Мета та предмет курсу: формування теоретичних знань та практичних навичок у галузі дизайну, створення візуальних рішень, орієнтованих на естетичні та функціональні потреби сучасного суспільства. Розвиток креативного мислення, розуміння основних концепцій дизайну та застосування інноваційних підходів до створення дизайн-проектів.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ФК 1. Здатність усвідомлювати наявність інтеграційних процесів як умови існування та розвитку соціально-природного середовища.

ФК 7. Здатність до творчого процесу, а саме: генерування ідей, висування гіпотез, фантазування, асоціативного мислення тощо.

ФК 8. Здатність до виявлення суперечностей, перенесення знань й умінь у нові ситуації, відмова від нав'язливих ідей, подолання інертності та надмірної критичності мислення, незалежність суджень.

ФК 9. Здатність до оцінного судження, розвитку художньо-творчих нахилів і здібностей, оволодіння дієвими знаннями з формотворення, колористики й орнаментики, методикою креативного пошуку, образною мовою пластичного мистецтва та технологіями художньої обробки матеріалів.

ФК 11. Здатність використовувати інформаційні технології та сучасні мультимедійні засоби у процесі роботи над проектом та його презентації.

ПР 5. Використовувати знання теоретичних основ та історії національного декоративно-ужиткового мистецтва.

ПР 14. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією, етично працювати з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо); використовувати соціальні мережі для обговорення ідей, пов'язаних із виконанням технологічних проєктів.

ПР 16. Здійснювати традиційні та новітні види художньої обробки матеріалів, виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва та технічної творчості.

ПР 18. Використовувати інноваційні технології, здійснювати заходи з економії енергоресурсів, збереження екологічно чистого середовища та охорони праці; розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПР 23. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології для подання, редагування, збереження та перетворення текстової, числової, графічної, звукової та відео інформації.

Зміст курсу:

Тема 1. Поняття та історія дизайну. Дизайнерський продукт.

Термінологія дизайну. Еволюція дизайну від витоків до сучасності, основні етапи розвитку дизайну. Визначення дизайнерського продукту, його роль у суспільстві. Основні параметри створення дизайнерського продукту. Загальні

критерії сучасного дизайнерського продукту. Різновиди дизайну. Головні особливості дизайну. Матеріали у дизайні та їхнє історичне значення.

Тема 2. Основні стилі в архітектурі та мистецтві ХХ ст.

Провідні стилі ХІХ-ХХ століття. Напрями дизайну: декоративний, раціональний, органічний. Історичний та синтетичний стилі. Вплив стилів на архітектуру, образотворче мистецтво та літературу. Символізм, естетизм, фовізм, японізм, еклектика, модерн (ар-нуво, флореаль, сецесія, ліберті, югендстиль, Школа Глазго), модернізм, експресіонізм, кубізм, футуризм, абстракціонізм, конструктивізм, тоталітаризм, екзистенціалізм, постмодернізм, поп-арт, сюрреалізм, концептуалізм, перформанс, нонконформізм.

Тема 3. Колір. Колірні контрасти.

Аналіз основ колористики. Характеристика кольорів. Психологічний вплив кольору. Види колірних контрастів і їхнє застосування в дизайні. Колірне коло Йоганнеса Іттена. Первинні, вторинні та третинні кольори. Контраст колірних співставлень, комплементарних кольорів, насиченості кольору, симультанності, колірного поширення, світлого та темного, холодного та теплого.

Тема 4. Матеріал і текстура. Принципи композиції.

Основні матеріали у дизайні, їхні фізичні властивості та текстури. Вплив форми на естетику та функціональність дизайнерських рішень. Поєднання текстур. Основи форм: квадрат, трикутник, коло. Пропорції та співвідношення. Композиція. Закони композиції.

Тема 5. Камінь у дизайні. Класифікація та властивості каміння. Основні ювелірні матеріали.

Історія використання каміння у дизайні. Види каміння, їх класифікації. Фізичні та естетичні властивості каміння. Застосування каміння в ювелірному дизайні.

Тема 6. Дерево в дизайні. Класифікація, властивості та будова деревини.

Історія використання деревини як матеріалу дизайну. Класифікація деревини. Структурні особливості та властивості деревини. Застосування в меблевому і предметному дизайні.

Тема 7. Кераміка в дизайні. Кераміка різних епох. Класифікація та декорування кераміки.

Історія розвитку кераміки. Різновиди кераміки. Техніки декорування кераміки. Застосування кераміки в сучасному дизайні.

Тема 8. Скло в дизайні. Історія скла.

Дослідження історії створення та використання скла. Фізичні характеристики скла. Роль скла в дизайні. Розвиток лемпворка.

Тема 9. Метали та сплави в дизайні. Історія металів та сплавів. Будова металевих матеріалів.

Історія використання металів у дизайні. Класифікація сплавів. Фізичні властивості металів. Роль металів та сплавів у сучасному дизайні.

Тема 10. Проблеми розвитку дизайну. Комп'ютерна графіка в роботі дизайнера.

Основна проблематика сучасного дизайну. Екологічність та адаптивність дизайнів. Комп'ютерна графіка в процесі створення дизайнерських рішень.

Тема 11. Перспективні матеріали дизайну. Пластичні маси. Наноматеріали. Композиційні матеріали.

Сучасні інноваційні матеріали. Властивості матеріалів. Перспективи використання новітніх матеріалів у дизайні. Пластик, наноматеріали, композитні матеріали.

Тема 12. Графічний дизайн. Створення дизайн-продукту засобами Canva та Adobe Illustrator.

Практичне опанування інструментів для створення графічних продуктів. Творча робота з програмами Canva та Adobe Illustrator.

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, ілюстрування), наочні (відео та фото), практичні, мультимедійні, самостійне спостереження, опора на життєвий досвід здобувача, проблемного викладання (проблемна дискусія), виконання проєктів.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, комбіноване опитування, письмовий і тестовий контроль, самоконтроль і самооцінка.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами («Положення про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті»

(<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-sayt.pdf>)), а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: сервісні програмні засоби загального призначення (персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми й операційні системи, програмні засоби для контролю і вимірювання знань, умінь і навичок здобувачів); електронні бази даних (електронні енциклопедії, підручники, посібники, довідники та словники; бібліотеки електронної наочності).

Система оцінювання та вимоги: внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати переводяться у

національну 4-бальну шкалу та окремо конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Узагальнені критерії оцінювання:

- «відмінно/A», 90–100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили;
- «добре/B», 78–89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи й задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;
- «добре/C», 65–77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, у цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;
- «задовільно/D», 58–64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних

положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- «задовільно/Е», 50–57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);
- «незадовільно/FX», 35–49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);
- «незадовільно/F», 1–34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання й відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота												Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	50	100
4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	5		

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Алекс В. Вайт. Основи графічного дизайну. Київ: ArtHuss, 2023. 232 с.
2. Іттен Й. Елементи образотворчого мистецтва: Навчальне видання щоденника. Пер. із нім. Я. Іваненко. Київ: ArtHuss, 2023. 168 с.
3. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб’єктивний досвід і об’єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Навчальний посібник. Пер. із нім. С. Святенко. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.
4. Іттен Й. Наука дизайну та форми. Вступний курс, який я викладав у Баугазі та інших школах. Пер. із нім. С. Святенко. Київ: ArtHuss, 2021. 136 с.
5. Олійник О. П. Теорії та концепції дизайну: навчальний посібник. Київ: НАУ, 2020. 256 с.
6. Пічкур М. О. Теорія і практика композиції: навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2022. 238 с.
7. Прищенко С. Дизайн і реклама. Ілюстрований глосарій (основні терміни та поняття). Київ: Кондор, 2020. 208 с.
8. Теорія та практика дизайну: збірник наукових праць. Технічна естетика. Київ: Дія, 2015. Вип. 7. 294 с.

Додаткові

1. Норман Д. Дизайн для кращого світу. Значущий, стійкий, орієнтований на людство. Київ: ArtHuss, 2024. 376 с.
2. Норман Д. Дизайн звичних речей. Пер. з англ. М. Бакалова. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2023. 320 с.
3. Отт Д. 1000 ідей поєднування кольорів. Барвистий путівник по взаємодії відтінків. Київ: ArtHuss, 2022. 288 с.
4. Потієнко В. О. Інформатика: графічний дизайн (вибірковий модуль для учнів 10-11 класів, рівень стандарту). Харків: Ранок, 2020. 160 с.
5. Удріс-Бородавко Н. Графічний дизайн з українським обличчям. Київ: ArtHuss, 2023. 206 с.
6. Шмельцер-Цирінгер Б. Дизайн моди. Теорія та практика. Харків: Гуманітарний центр, 2021. 264 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://diasporiana.org.ua/>
2. <https://www.nbu.gov.ua/>
3. <https://naurok.com.ua/>
4. <https://vseosvita.ua/>